

тивостей, явищ або змін, документувати результати; здатність інтерпретувати і обробляти дані, отримані з лабораторних вимірювань з врахуванням їх значимості і відповідності теорії;

- 3) спеціальні компетенції, безпосередньо пов'язані з майбутньою професійною діяльністю студентів педагогічних вузів, які навчаються за хімічними та природничонауковими спеціальностями і напрямками: здатність знаходити зв'язок змісту дисципліни з освітнім і життєвим досвідом школяра, здатність відбирати зміст навчання для основних і елективних курсів в профільній школі різних профілів, для перед профільної підготовки і позакласної роботи [2].

Отже, спеціальні компетенції займають важливе місце в структурі професійної компетентності майбутнього вчителя хімії і формуються в результаті вивчення конкретних хімічних дисциплін.

Література

1. Гладюк М.М., Гришук Б.Д. Структура методичних компетенцій майбутніх вчителів хімії // Професійні компетенції та компетентності вчителя. (Матеріали регіонального науково-практичного семінару). – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – 188 с. – С. 47–50.
2. Компетентностный подход в педагогическом образовании / Под ред В.А. Козырева, Н.Ф. Радионовой, А. П. Тряпициной. □ СПб.: Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2005. □ 392 с.

ДУХОВНЕ СВІТОБАЧЕННЯ – ПЕРШИЙ КРОК ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У РОБОТІ З МОЛОДШИМ ШКОЛЯРЕМ

*Гузь О., Пивовар Н.М.
Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка*

Звертаючись до праць класиків педагогічної літератури, ми знову відкриваємо одну й ту ж істину: справжня людина, моральна, благородна, чуйна, гуманна може зроститись тільки у духовній єдності з природою.

Януш Корчак, людина надзвичайної моральної краси, писав у своїй книзі, що ніхто не знає, коли більше знає отримує школяр: коли дивиться на дошку чи коли нездоланна сила змушує його подивитись у вікно.

В.О.Сухомлинський, педагог – гуманіст, джерелом мови, мислення і моральності дитини вбачав теж організоване спілкування з природою. У «Школі радості» він обережно розкривав перед маленькими школярами як треба бачити, розуміти природу, як милуватись нею, цінувати, оберігати і насолоджуватись її красою, наповнювати своє мислення і пам'ять новими, живими і яскравими образами. І чим яскравіші уявлення, тим глибше осмислює дитина закономірності природи. Але клітини дитячого мозку настільки ніжні, настільки чуйно реагують на об'єкти сприйняття, що нормально функціонувати вони можуть лише при умові, що об'єктом сприйняття є образ, який можна чути, бачити, до якого можна доторкнутись. Природа мозку дитини потребує, щоб її розум виховувався джерелом думки – серед наочних образів, і перш за все – серед природи, щоб думка переключалась з наочного образу на обробку інформації про цей образ.

Ось чому слід розвивати мислення дітей, зміцнювати розумові сили дитини серед природи – це вимога природних закономірностей розвитку дитячого організму.

Розуміння краси природи підводить учнів до висновку, що природа є не тільки об'єктом практичної діяльності людини, але й джерелом для милування,

витоком естетичних почуттів. І тоді ми зможемо розвивати в ній екологічну культуру, бережне ставлення до природи, бажання відтворювати її образи у своїй творчій діяльності.

Спиралючись на вищезазначене теоретичне підґрунтя, ми плануємо і проводимо природоохоронну роботу з дітьми наступним чином.

До загальновідомих способів пізнання природи ми додали ще й емоційний та художній шляхи впливу на екологічну свідомість учнів за Тарасенко Г.С.

Щоб сформувати у них бажання берегти природу, охороняти і примножувати її багатства, треба, перш за все, навчити бачити її красу, правильно сприймати природні явища. Тому першим кроком є організація безпосереднього емоційно-чуттєвого контакту дітей з природою (міні-уроки милування). Проживаючи в сільській місцевості, діти звикли вважати природу джерелом харчування, діяльності людини. Ми ж спрямували світосприйняття учнів до духовного бачення оточуючого світу.

Такі уроки є не лише формою позакласної роботи, але й елементами уроків, коли сприйняте раніше ми відтворюємо у мистецтві, тобто на уроках образотворчого мистецтва, художньої праці, основ здоров'я. Таким шляхом ми розвиваємо художньо-образне мислення учнів.

Але проведення милування природою неможливе без попередньої ретельної підготовки вчителя, оскільки вплив на естетичну свідомість дитини потребує майстерного добору «інструментів дотику» до особистості. Тому ми використовуємо на таких заняттях не лише стандартні спостереження, але й завдання пошуково-творчого характеру: музичні й пластичні імпровізації, ритмічні замальовки, роботу з природним матеріалом на свіжому повітрі, складання зв'язних висловлювань або віршованих рядків. Доцільно вважаємо інколи застосувати і активні форми естетичного та емоційного пізнання світу, такі як: рухливі ігри, змагання, естафети, трудові десанти, інсценізації прочитаних тут же творів. Але поруч з такою роботою ми регулярно здійснюємо походи до нашого джерельця, яке ми з першого класу оберігаємо і очищаємо.

Та всього повинно бути в міру, ця робота не щоденна, буденна, а святкова, щоб діти з нетерпінням чекали наступних занять. Ми практикуємо заняття 1-2 рази на місяць, тривалістю від 10-15 хвилин до 25-30 хвилин. Доречно так спланувати роботу, щоб заняття з милування співпадали з певними природними явищами та сезонними змінами у природі. При підготовці обов'язково добираємо кращі природоохоронні зразки з народної творчості, тобто впливаємо ще й засобами народної педагогіки.

І коли учні вже мають достатньо естетичних вражень і яскравих образів, переходимо до уроків художнього пізнання природи – сприйняття творів мистецтва та практичного відтворення раніше сприйнятого у власній практично-творчій діяльності: малюємо, ліпимо, зображуємо те, про що у нас сформувались яскраві уявлення, образи. Тут ми звертаємось до занять народознавчого характеру: ліплення з солоного тіста, аплікації з паперу, соломки, вишивання, плетіння. Не забуваємо й про виготовлення годівниць.

Все це сприяє формуванню бережного ставлення до оточуючого середовища, екологічної культури та свідомості, розвиваються і виховуються доброта, гуманність, чуйність, естетичні почуття, а отже, і моральність, і людяність учня.

ЗООЛОГІЯ ЯК ШКІЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ

Дімітракі Ю., Двірна Т.С.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Птахів вивчають вже давно, частково заради пізнання їх самих, частково